

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (prvá komora)
z 15. júna 2006 *

Vo veci C-255/04,

ktorej predmetom je žaloba o nesplnenie povinnosti podľa článku 226 ES, podaná
14. júna 2004,

Komisia Európskych spoločenstiev, v zastúpení: A.-M. Rouchaud-Joët
a E. Traversa, splnomocnení zástupcovia, s adresou na doručovanie v Luxemburgu,

žalobkyňa,

proti

Francúzskej republike, v zastúpení: G. de Bergues a A. Hare, splnomocnení
zástupcovia,

žalovanej,

* Jazyk konania: francúzština.

SÚDNY DVOR (prvá komora),

v zložení: predseda prvej komory P. Jann (spravodajca), sudcovia N. Colneric, J. N. Cunha Rodrigues, M. Ilešič a E. Levits,

generálny advokát: M. Poiares Maduro,
tajomník: R. Grass,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálneho advokáta, že vec bude prejednaná bez jeho návrhov,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Komisia Európskych spoločenstiev sa svojím návrhom domáha, aby Súdny dvor určil, že:

- podriadením vydania povolenia umeleckej agentúre so sídlom v inom členskom štáte kritériu záujmu o činnosť agentúry vo vzťahu k potrebám zamestnávania umelcov,

- uplatnením právnej domnienky zamestnania na umelca, ktorý má postavenie poskytovateľa služieb so sídlom vo svojom členskom štáte pôvodu, kde obvykle poskytuje podobné služby

si Francúzska republika nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článkov 43 ES a 49 ES.

Právny rámec

Právna úprava Spoločenstva

- 2 Z tejto veci okrem uplatnenia článku 49 ES vyplývajú otázky týkajúce sa právnej úpravy Spoločenstva v oblasti sociálneho zabezpečenia.

- 3 Článok 4 ods. 1 nariadenia Rady (EHS) č. 1408/71 zo 14. júna 1971 o uplatňovaní systémov sociálneho zabezpečenia na zamestnancov, samostatne zárobkovo činné osoby a ich rodiny, ktorí sa pohybujú v rámci spoločenstva v zmenenom, doplnenom a aktualizovanom znení nariadenia Rady (ES) č. 118/97 z 2. decembra 1996 (Ú. v. ES L 28, 1997, s. 1; Mim. vyd. 05/003, s. 3) zmeneného a doplneného nariadením Rady

(ES) č. 1606/98 z 29. júna 1998 (Ú. v. ES L 209, s. 1; Mim. vyd. 05/003, s. 308, ďalej len „nariadenie č. 1408/71“) stanovuje:

„Toto nariadenie sa vzťahuje na všetky právne predpisy, ktoré sa týkajú týchto častí sociálneho zabezpečenia:

- a) nemocenské dávky a dávky v materstve;
- b) dávky v invalidite vrátane tých, ktoré sú určené na udržanie alebo zlepšenie zárobkovej schopnosti;
- c) dávky v starobe;
- d) pozostalostné dávky;
- e) dávky v súvislosti s pracovnými úrazmi a chorobami z povolania;
- f) podpora pri úmrtí;
- g) dávky v nezamestnanosti;
- h) rodinné dávky“.

4 Článok 13 ods. 1 tohto nariadenia stanovuje:

„... na pracovníkov, na ktorých sa vzťahuje toto nariadenie, sa vzťahujú právne predpisy len jedného členského štátu. Tieto právne predpisy sa určia v súlade s ustanoveniami tejto hlavy.“

- 5 Podľa článku 14a bodu 1 písm. a) nariadenia č. 1408/71 „osoba, ktorá je obvykle samostatne zárobkovo činnou osobou na území jedného členského štátu a ktorá vykonáva prácu na území iného členského štátu, naďalej podlieha právnym predpisom prvého členského štátu za predpokladu, že predpokladané trvanie tejto práce nebude dlhšie než 12 mesiacov“.

Vnútroštátna právna úprava

- 6 Predmetná francúzska právna úprava sa na jednej strane týka činnosti zamestnávania umelcov a na druhej strane činnosti umelcov.

Francúzsky režim upravujúci činnosť zamestnávania umelcov

— Podriadenie vydania povolenia potrebám trhu

- 7 Článok L. 762-3 zákonníka práce [zákon č. 73-4 z 2. januára 1973 (*JORF* z 3. januára

1973, s. 52)] v znení platnom v čase uplynutia lehoty stanovenej v odôvodnenom stanovisku znie:

„Dekrét Conseil d'État určuje podmienky vydania, obnovenia a odňatia povolenia umeleckého agenta.

Tieto podmienky sa týkajú bezúhonnosti umeleckého agenta, spôsobov výkonu jeho činnosti a významu tejto činnosti vo vzťahu k potrebám zamestnávania divadelných umelcov.“

- 8 V tejto súvislosti stanovuje článok R. 762-6 zákonníka práce v znení platnom v čase uplynutia lehoty stanovenej v odôvodnenom stanovisku, že „všetky dokumenty a informácie o osobe, bezúhonnosti a profesionálnych aktivitách dotknutých osôb, o osobitných podmienkach, za ktorých tieto osoby vykonávajú alebo vykonávali činnosť umeleckého agenta, ako aj o potrebách zamestnávania výkonných umelcov sa oznámia členom komisie [konzultačnej komisie ministra práce vytvorenej podľa článku R. 762-3 zákonníka práce], ktorí sú povinní rešpektovať dôverný charakter informácií, ktoré sa takto dozvedeli“.
- 9 Článok L. 762-3 zákonníka práce bol medzičasom zmenený a doplnený zákonom č. 2005-32 z 18. januára 2005 o programe pre sociálnu súdržnosť (*JORF* z 19. januára 2005, s. 864) a už neobsahuje odkaz na potreby trhu.

— Požiadavka konania prostredníctvom francúzskeho agenta

- 10 Podľa článku L. 762-9 zákonníka práce v znení platnom v čase uplynutia lehoty stanovenej v odôvodnenom stanovisku „s výnimkou dohody o vzájomnosti medzi Francúzskom a ich krajinou nemôžu zahraniční umeleckí agenti zamestnávať výkonných umelcov vo Francúzsku bez toho, aby konali prostredníctvom francúzskeho umeleckého agenta“.

- 11 Toto ustanovenie bolo zmenené a doplnené nariadením č. 2001-177 z 22. februára 2001 prijatom na uplatnenie článkov 43 a 49 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva na povolanie umeleckého agenta (*JORF* z 24. februára 2001, s. 3024). Po tejto úprave umeleckí agenti so sídlom v inom členskom štáte už nie sú povinní konať prostredníctvom francúzskeho agenta, ale musia iba v určitých prípadoch získať povolenie.

— Požiadavka získať povolenie

- 12 Po prijatí nariadenia č. 2001-177 článok L. 762-9 zákonníka práce stanovuje, že „umeleckí agenti... členského štátu Európskeho spoločenstva alebo štátu, ktorý je zmluvnou stranou Dohody o Európskom hospodárskom priestore, môžu vykonávať svoju činnosť vo Francúzsku, ak získajú povolenie za podmienok stanovených článkom L. 762-3, alebo ak predložia povolenie vydané za porovnateľných podmienok v jednom z týchto štátov“.

— Požiadavka usadenia sa vo Francúzsku

- 13 Podľa článku R.762-12 zákonníka práce v znení platnom v čase uplynutia lehoty stanovenej v odôvodnenom stanovisku:

„Držiteľ povolenia musí oznámiť prijatie uchádzača o zamestnanie umeleckou agentúrou v lehote jedného mesiaca Directeur départemental du travail et de la main-d'œuvre [riaditeľovi pre prácu a pracovnú silu] v departemente, kde sa nachádza sídlo agentúry. ...“

- 14 Článok R. 762-13 tohto zákonníka v znení platnom v čase uplynutia lehoty stanovenej v odôvodnenom stanovisku znie:

„Každá umelecká agentúra je každý mesiac povinná predložiť Direction départemental du travail et de la main-d'œuvre v departemente, kde sa nachádza sídlo agentúry, štatistické informácie o poskytnutých zamestnaniach. ...

...“

- 15 Po prijatí dekrétu č. 2004-2006 z 8. marca 2004 o vykonávaní činnosti umeleckého agenta štátnymi príslušníkmi členských štátov Európskeho spoločenstva alebo štátu, ktorý je zmluvnou stranou Dohody o Európskom hospodárskom priestore, a o zmene a doplnení zákonníka práce (druhá časť: Dekréty Conseil d'État) (*JORF* z 10. marca 2004, s. 4685) sa však články R. 762-15 a R. 762-17 obmedzujú len na stanovenie, že žiadosti umeleckého agenta pochádzajúceho z iného členského štátu musia upresniť „podľa okolností miesto pôsobenia vedľajších kancelárií alebo organizačných zložiek, ktoré má agent v úmysle založiť vo Francúzsku“.

Francúzsky režim upravujúci činnosť umelca

- 16 Článok L. 762-1 zákonníka práce v znení platnom v čase uplynutia lehoty stanovenej v odôvodnenom stanovisku stanovuje právnu domnienku zamestnania. Podľa tohto článku:

„Každá zmluva, ktorou si fyzická alebo právnická osoba zabezpečí za odmenu účasť divadelného umelca na vystúpení, sa pokladá za pracovnú zmluvu, ak tento umelec

nevykonáva činnosť, ktorá je predmetom tejto zmluvy, za okolností, z ktorých mu vyplýva povinnosť zapísať sa do obchodného registra.

Táto domnienka platí bez ohľadu na spôsob a výšku odmeny, ako aj označenie zmluvy stranami. Nie je vyvrátená ani dôkazom, že umelec disponuje slobodou vyjadrenia svojho umenia, že je čiastočne alebo úplne majiteľom používaného materiálu, alebo že sám zamestnáva jednu alebo viac osôb, ktoré mu asistujú, ak sa osobne na predstavení zúčastňuje.

...“

Skutkový stav a konanie pred podaním žaloby

- 17 Po umožnení Francúzskej republike predložiť svoje pripomienky jej Komisia zaslala 26. januára 2000 odôvodnené stanovisko so zdôraznením, že niektoré aspekty vnútroštátnej právnej úpravy týkajúce sa činnosti zamestnávania umelcov a činnosti umelcov, sa zdajú byť v rozpore s článkami 43 ES a 49 ES. Komisia vyzvala tento členský štát, aby dosiahol súlad s povinnosťami, ktoré mu vyplývajú zo Zmluvy ES v lehote dvoch mesiacov od dňa doručenia tohto stanoviska. Keďže Komisia sa neuspokojila s odpoveďou francúzskych orgánov z 28. apríla 2000 a s upresneniami predloženými 29. decembra 2000, 13. marca 2002, 20. februára a 4. septembra 2003, rozhodla sa podať túto žalobu.

O žalobe

18 V odôvodnení svojej žaloby Komisia uvádza dva žalobné dôvody týkajúce sa francúzskeho režimu upravujúceho činnosť zamestnávania umelcov a činnosť umelca, pričom prvý žalobný dôvod sa delí na štyri časti.

19 Štyri časti prvého žalobného dôvodu vyplývajú z:

- nezlučiteľnosti francúzskej právnej úpravy platnej v čase uplynutia lehoty stanovenej v odôvodnenom stanovisku, ktorá vyžaduje, aby umeleckí agenti so sídlom v inom členskom štáte museli konať prostredníctvom francúzskeho agenta, s článkami 43 ES a 49 ES,

- nezlučiteľnosti francúzskej právnej úpravy platnej v čase uplynutia lehoty stanovenej v odôvodnenom stanovisku, ktorá vyžaduje, aby umeleckí agenti so sídlom v inom členskom štáte mali sídlo alebo organizačnú zložku vo Francúzsku, s článkom 49 ES,

- nezlučiteľnosti francúzskej právnej úpravy prijatej po uplynutí lehoty stanovenej v odôvodnenom stanovisku, ktorá vyžaduje, aby umeleckí agenti so sídlom v inom členskom štáte v určitých prípadoch získali od francúzskych orgánov povolenie bez toho, aby sa brali do úvahy doklady a záruky, ktoré už boli v členskom štáte pôvodu predložené, s článkom 49 ES a

— nezlučiteľnosti francúzskej právnej úpravy platnej v čase uplynutia lehoty stanovenej v odôvodnenom stanovisku podriaďujúce vydanie povolenia umeleckým agentom so sídlom v inom členskom štáte potrebám zamestnávania umelcov s článkom 49 ES.

- 20 Druhý žalobný dôvod vyplýva z nezlučiteľnosti francúzskej právnej úpravy platnej v čase uplynutia lehoty stanovenej v odôvodnenom stanovisku, ktorá stanovuje, že každá zmluva, ktorou si fyzická alebo právnická osoba zabezpečí za odmenu účasť divadelného umelca na vystúpení, sa pokladá za pracovnú zmluvu, v rozsahu, v akom sa táto právna úprava uplatňuje na umelcov, ktorí sú poskytovateľmi služieb pochádzajúcimi z iného členského štátu (ďalej len „sporná domnienka zamestnania“), s článkom 49 ES.
- 21 V priebehu písomnej časti konania Komisia vzala späť prvú a druhú časť prvého žalobného dôvodu.
- 22 Táto žaloba sa preto v súvislosti s článkom 49 ES obmedzuje na preskúmanie tretej a štvrtej časti prvého žalobného dôvodu, ako aj druhého žalobného dôvodu.

O tretej časti prvého žalobného dôvodu týkajúcej sa požiadavky získať v určitých prípadoch od francúzskych orgánov povolenie bez toho, aby sa brali do úvahy doklady a záruky, ktoré už boli v členskom štáte pôvodu predložené

- 23 Francúzska vláda podáva námietku neprípustnosti z dôvodu nesúladu medzi dôvodmi a návrhmi žaloby. Podľa nej sa tretia časť prvého žalobného dôvodu v návrhoch nenachádza.

- 24 V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že podľa článku 21 Štatútu Súdneho dvora a článku 38 ods. 1 písm. c) rokovacieho poriadku je Komisia povinná v návrhoch žaloby podanej na základe článku 226 ES predložiť presné žalobné dôvody, o ktorých má Súdny dvor rozhodnúť (pozri v tomto zmysle rozsudky z 13. decembra 1990, Komisia/Grécko, C-347/88, Zb. s. I-4747, bod 28, a z 31. marca 1992, Komisia/Dánsko, C-52/90, Zb. s. I-2187, bod 17). Tieto návrhy sa musia formulovať jednoznačným spôsobom, aby sa zabránilo tomu, že Súdny dvor rozhodne *ultra petita* alebo opomenie o výhrade rozhodnúť. (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 14. decembra 1962, Meroni/Vysoký orgán, 46/59 a 47/59, Zb. s. 783, 801, a z 20. novembra 2003, Komisia/Francúzsko, C-296/01, Zb. s. I-13909, bod 121).
- 25 V prejednávanej veci je však potrebné konštatovať, že hoci Komisia uvádza dotknutý žalobný dôvod v odôvodnení žaloby, nezahrnula ho do svojich návrhov. Keďže tento žalobný dôvod nie je uvedený v predmete návrhu, musí sa považovať za neprípustný.
- 26 Vo svetle vyššie uvedených skutočností je tretia časť prvého žalobného dôvodu neprípustná.

O štvrtej časti prvého žalobného dôvodu týkajúcej sa podriadenia vydania povolenia potrebám zamestnávania umelcov

Argumentácia účastníkov konania

- 27 Komisia tvrdí, že vnútroštátna právna úprava, ktorá podriaďuje vydanie povolenia umeleckým agentom so sídlom v inom členskom štáte potrebám zamestnávania umelcov, predstavuje nezákonnú prekážku práva slobodného poskytovania služieb stanoveného v článku 49 ES.

- 28 Francúzska vláda uznáva existenciu prekážky práva slobodného poskytovania služieb umeleckých agentov so sídlom v inom členskom štáte, ktorú vytýka Komisia, ale upresňuje, že dotknuté ustanovenie bolo medzičasom zmenené a doplnené zákonom č. 2005-32.

Posúdenie Súdny dvorom

- 29 V tejto súvislosti postačí uviesť, ako to napokon uznáva i francúzska vláda, že vnútroštátna právna úprava, ktorá podriaďuje vydanie povolenia na výkon činnosti, akou je činnosť zamestnávania umelcov, potrebám zamestnávania umelcov, predstavuje prekážku tým, že obmedzuje počet poskytovateľov služieb. Francúzska vláda však neposkytla žiaden dôvod, ktorý by túto prekážku odôvodnil.
- 30 Pokiaľ ide o tvrdenie francúzskej vlády, že medzičasom došlo k legislatívnej úprave, je potrebné pripomenúť, že v rámci žaloby na základe článku 226 ES sa nesplnenie povinnosti posudzuje podľa situácie v členskom štáte v čase uplynutia lehoty stanovenej v odôvodnenom stanovisku (pozri najmä rozsudok z 19. marca 2002, Komisia/Írsko, C-13/00, Zb. s. I-2943, bod 21).
- 31 V prejednávanej veci však v čase uplynutia uvedenej lehoty, teda 26. marca 2000, nebola francúzska právna úprava podriaďujúca udelenie povolenia umeleckým agentom usadeným v inom členskom štáte potrebám zamestnávania umelcov, zmenená.
- 32 Z toho vyplýva, že štvrtá časť prvého žalobného dôvodu je dôvodná.

O druhom žalobnom dôvode týkajúcom sa spornej domnienky zamestnania

Argumentácia účastníkov konania

- 33 Komisia tvrdí, že sporná domnienka zamestnania, ktorú je inak ťažké vyvrátiť, je prekážkou slobodného poskytovania služieb, pretože na to, aby sa umelci so sídlom v inom členskom štáte vyhli tomu, aby sa ich zmluva považovala za pracovnú zmluvu, čo by znamenalo podriadenie systému sociálneho zabezpečenia zamestnancov, ako aj systému platených dovolení, musia preukázať, že nevykonávajú závislú, ale naopak nezávislú činnosť. Táto prekážka je vo vzťahu k cieľom, ktoré sleduje, neprimeraná.
- 34 Francúzska vláda namieta, že uvedená domnienka nepredstavuje prekážku slobodného poskytovania služieb a ľahko ju možno vyvrátiť. Po prijatí obežníka ministra práce a solidarity DSS/DACI č. 2001/34 z 18. januára 2001 o judikatúre Súdneho dvora Európskych spoločenstiev, ktorý vysvetľuje právne pojmy nachádzajúce sa v článku 14 ods. 1 písm. a), článku 14a ods. 1 písm. a) a článku 14c nariadenia (EHS) č. 1408/71, jednoduché predloženie formulára E 101 postačuje na vyvrátenie domnienky zamestnania.
- 35 Okrem toho táto vláda tvrdí, že spornú domnienku zamestnania v každom prípade odôvodňuje všeobecný záujem týkajúci sa sociálnej ochrany umelcov a boja proti skrytej práci.

Posúdenie Súdnyim dvorom

- 36 Na úvod je potrebné upresniť, že táto žaloba sa týka len umelcov, ktorí sú uznaní ako poskytovatelia služieb so sídlom v ich členskom štáte pôvodu, kde zvyčajne poskytujú podobné služby (ďalej len dotknutí umelci). Ide okrem iného o osoby, ktoré vykonávajú svoju činnosť vo Francúzku dočasne a nezávisle. Táto žaloba sa preto netýka ani umelcov so sídlom vo Francúzsku (pozri v tejto súvislosti rozsudok z 29. apríla 2004, Komisia/Portugalsko, C-171/02, Zb. s. I-5645, bod 24), ani umelcov, ktorí svoju činnosť vykonávajú závislým spôsobom, teda ako zamestnanci v zmysle práva Spoločenstva (pozri v tejto súvislosti rozsudok z 27. júna 1996, Asscher, C-107/94, Zb. s. I-3089, bod 25). Z toho vyplýva, že touto žalobou Komisia spochybňuje francúzske právo len potiaľ, pokiaľ sa uplatňuje na umelcov poskytovateľov služieb pochádzajúcich z iného členského štátu.
- 37 Podľa ustálenej judikatúry článok 49 ES vyžaduje nielen odstránenie akejkoľvek diskriminácie voči poskytovateľovi služieb z iných členských štátov, ale rovnako odstránenie všetkých obmedzení slobodného poskytovania služieb aj v prípade, že sa uplatňujú bez rozdielu na vnútroštátnych poskytovateľov a poskytovateľov z iných členských štátov, pokiaľ môžu zabráňovať, sťažovať alebo robiť činnosť poskytovateľa so sídlom v inom členskom štáte, kde legálne poskytuje obdobné služby, menej atraktívnou (pozri v tomto zmysle rozsudky z 25. júla 1991, Säger, C-76/90, Zb. s. I-4221, bod 12, a z 25. októbra 2001, Finalarte a i., C-49/98, C-50/98, C-52/98 až C-54/98 a C-68/98 až C-71/98, Zb. s. I-7831, bod 28). Z tejto slobody má prospech jednak poskytovateľ, jednak prijímateľ služby (pozri rozsudky z 31. januára 1984, Luisi a Carbone, 286/82 a 26/83, Zb. s. 377, bod 16, a z 13. júla 2004, Komisia/Francúzsko, C-262/02, Zb. s. I-6569, bod 22).
- 38 V prejednávanej veci je potrebné konštatovať, že sporná domnienka zamestnania predstavuje, bez ohľadu na to, či je viac alebo menej zložitá ju vyvrátiť, prekážku slobodného poskytovania služieb v zmysle článku 49 ES. Aj keď dotknutým umelcom *stricto sensu* nebráni vykonávať ich činnosť vo Francúzsku nezávislým

spôsobom, predstavuje pre nich nevýhodu, ktorá prekáža ich činnostiam poskytovateľov. S cieľom vyhnúť sa tomu, aby sa ich zmluva považovala za pracovnú zmluvu, čo by znamenalo dodatočné náklady vzhľadom na povinnosť platiť vo Francúzsku poistné alebo príspevky z dôvodu poistenia v systéme sociálneho zabezpečenia zamestnancov, ako aj podliehanie systému platených dovoleniek, musia preukázať, že nevykonávajú závislú, ale naopak nezávislú činnosť. Sporná domnienka zamestnania preto na jednej strane odrádza dotknutých umelcov od poskytovania ich služieb vo Francúzsku a na druhej strane odrádza organizátorov francúzskych predstavení od toho, aby týchto umelcov angažovali.

- 39 V tejto súvislosti francúzska vláda tvrdí, že sporná domnienka zamestnania nemôže predstavovať prekážku slobodného poskytovania služieb, pretože ide o procesnú požiadavku, ktorá rešpektuje zásadu efektívnosti vyplývajúcu z judikatúry Súdneho dvora.
- 40 Hoci je pravdou, že sporná domnienka zamestnania predstavuje, ako všetky domnienky, procesné ustanovenie, je nutné uviesť, že judikatúra, na ktorú sa odvoláva francúzska vláda, sa automaticky neuplatňuje na všetky vnútroštátne ustanovenia, ktoré majú procesný charakter, ale týka sa výlučne procesných požiadaviek súdnych žalôb na zabezpečenie ochrany práv, ktoré vyplývajú subjektom podliehajúcim súdnej právomoci z priameho účinku práva Spoločenstva (pozri najmä rozsudok zo 14. decembra 1995, Peterbroeck, C-312/93, Zb. s. I-4599, bod 12). Sporná domnienka zamestnania však v prejednávanej veci nesmeruje k zabezpečeniu práv vyplývajúcich z práva Spoločenstva, ale naopak, je pre ne prekážkou.
- 41 Francúzska vláda ďalej tvrdí, že od prijatia obežníka DSS/DACI č. 2001/34 postačuje na vyvrátenie domnienky zamestnania, aby dotknutí umelci jednoducho predložili formulár E 101.

- 42 Aj za predpokladu, že by uvedený obežník automaticky spôsobil neuplatniteľnosť spornej domnienky zamestnania na umelcov, ktorí disponujú formulárom E 101, je nutné konštatovať, že tento obežník bol prijatý 18. januára 2001, teda po uplynutí lehoty stanovenej v odôvodnenom stanovisku. Tento obežník teda v každom prípade nemôže nijako zmeniť posúdenie vyjadrené v bode 38 tohto rozsudku.
- 43 Slobodné poskytovanie služieb však možno obmedziť vnútroštátnou právnou úpravou opodstatnenou dôvodmi uvedenými v článku 46 ods. 1 ES v spojení s článkom 55 ES alebo naliehavými dôvodmi všeobecného záujmu (pozri v tomto zmysle rozsudok z 13. júla 2004, Komisia/Francúzsko, už citovaný, bod 23), pokiaľ neexistuje harmonizačné opatrenie Spoločenstva stanovujúce potrebné kroky na zabezpečenie ochrany týchto záujmov (pozri v tomto zmysle v kontexte voľného pohybu tovaru rozsudok z 5. októbra 1994, Centre d'insémination de la Crespelle, C-323/93, Zb. s. I-5077, bod 31, a tam citovanú judikatúru).
- 44 V podstate prináleží členským štátom rozhodnúť, na akej úrovni chcú zabezpečiť ochranu takýchto legitímnych záujmov a akým spôsobom sa musí táto úroveň dosiahnuť. Môžu to pritom urobiť iba v rámci obmedzení stanovených Zmluvou a osobitne pri rešpektovaní zásady proporcionality, ktorá požaduje, aby prijaté opatrenia boli schopné zabezpečiť realizáciu sledovaného cieľa a aby nešli nad rámec toho, čo je potrebné na jeho dosiahnutie (pozri najmä rozsudky Säger, už citovaný, bod 15, a z 13. júla 2004, Komisia/Francúzsko, už citovaný, bod 24).
- 45 V prejednávanej veci je však na účely posúdenia dôvodnosti druhého žalobného dôvodu Komisie, potrebné preskúmať, či spornú domnienku zamestnania, z ktorej vyplýva podriadenie zamestnancov systému sociálneho zabezpečenia, ako aj systému platených dovoleniek, možno odôvodniť jedným z dôvodov uvedených v bode 43

tohto rozsudku a či je toto opatrenie primerané sledovaným cieľom, alebo či existujú harmonizačné opatrenia Spoločenstva, ktoré takéto odôvodnenie vylučujú.

- 46 Francúzska vláda v tejto súvislosti tvrdí, že táto domnienka je opodstatnená dvoma naliehavými dôvodmi všeobecného záujmu, a to po prvé sociálnou ochranou dotknutých umelcov a po druhé bojom proti skrytej práci.
- 47 Pokiaľ ide, po prvé, o sociálnu ochranu dotknutých umelcov, určite nie je vylúčené, že rovnako ako zamestnanci aj samostatne zárobkovo činné osoby ako poskytovatelia služieb môžu na zabezpečenie určitej sociálnej ochrany potrebovať osobitné opatrenia (pozri v tomto zmysle v súvislosti so slobodou usadiť sa rozsudok z 15. februára 1996, Kemmler, C-53/95, Zb. s. I-703, bod 13). Zo sociálnej ochrany poskytovateľov služieb preto môžu v zásade vyplývať naliehavé dôvody všeobecného záujmu, ktoré môžu odôvodniť obmedzenie slobodného poskytovania služieb.
- 48 Pokiaľ ide na jednej strane o garantovanie sociálneho zabezpečenia, je potrebné pripomenúť, že osobitná otázka legislatívy uplatniteľnej v oblasti sociálneho zabezpečenia poskytovateľov služieb je predmetom koordinácie na úrovni Spoločenstva. Z článku 13 ods. 1 nariadenia č. 1408/71 v spojení s článkami 4 a 14a bodom 1 písm. a) tohto nariadenia vyplýva, že osoby, ktoré zvyčajne vykonávajú svoju prácu na území členského štátu a ktoré dočasne vykonávajú prácu na území iného členského štátu, podliehajú právnej úprave prvého štátu. Podľa systému stanoveného týmto nariadením teda dotknutí umelci sú sociálne zabezpečení v členskom štáte pôvodu a nie v systéme členského štátu určenia a túto ochranu môžu preukázať typovým certifikátom nazvaným „certifikát E 101“ (pozri v tomto zmysle rozsudok z 30. marca 2000, Banks a i. C-178/97, Zb. s. I-2005, body 33 a 34).

- 49 Za týchto okolností francúzska vláda nemôže podriaadiť dotknutých umelcov vlastnému systému sociálneho zabezpečenia (pozri v tomto zmysle rozsudok Banks a i., už citovaný, body 41 a 42).
- 50 Pokiaľ ide, na druhej strane, o právo na platenú dovolenku, je potrebné uviesť, že smernica Rady 93/104/ES z 23. novembra 1993 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času (Ú. v. ES L 307, s. 18; Mim. vyd. 05/002, s. 197) upravuje pravidlá v oblasti platených dovoleniek. Tieto pravidlá sa však týkajú len zamestnancov a nie poskytovateľov služieb.
- 51 Hoci otázka platených dovoleniek dotknutých umelcov nie je harmonizovaná na úrovni Spoločenstva a hoci Francúzska republika v podstate má možnosť takúto ochranu upraviť, je potrebné uviesť, že je ťažké zosúladiť právo na platenú dovolenku pre poskytovateľov služieb (stanovené buď nepriamo na základe domnienky zamestnania, alebo priamo) s konceptom nezávislej činnosti. Právo na dovolenku platenú zamestnávateľom je jednou z najdôležitejších výsad a charakteristík práce v zamestnaneckom pomere. Naopak nezávislá činnosť je charakteristická práve neprítomnosťou takéhoto práva na platenú dovolenku.
- 52 Pokiaľ ide, po druhé, o cieľ boja proti skrytej práci, je potrebné konštatovať, že skutočnosť, že umelci sú zvyčajne angažovaní prerušovane a na krátke obdobia rôznymi organizátormi predstavení, sama osebe nemôže odôvodniť všeobecné podozrenie na skrytú prácu. Je to tak o to viac v prejednávanej veci, keďže dotknutí umelci sú uznaní ako poskytovatelia služieb so sídlom v ich štáte pôvodu, kde zvyčajne poskytujú podobné služby.

53 Za týchto okolností, ako to navrhuje Komisia, postačuje na účely účinného boja proti skrytej práci ustanoviť systém kontroly *a posteriori* spolu s odstrašujúcimi sankciami na zabránenie a identifikáciu individuálnych prípadov používania falošného postavenia amatéra alebo dobrovoľníka.

54 Vzhľadom na uvedené skutočnosti je druhý žalobný dôvod dôvodný.

55 Treba teda určiť, že:

- podriadením vydania povolenia umeleckej agentúre so sídlom v inom členskom štáte potrebám zamestnávania umelcov a
- uplatnením právnej domnienky zamestnania na umelca, ktorý má postavenie poskytovateľa služieb so sídlom vo svojom členskom štáte pôvodu, kde obvykle poskytuje podobné služby

si Francúzska republika nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článku 49 ES.

O trovách

56 Podľa článku 69 ods. 3 rokovacieho poriadku môže Súdny dvor rozdeliť náhradu trov konania medzi účastníkov konania alebo rozhodnúť tak, že každý z účastníkov konania znáša svoje vlastné trovy konania, ak účastníci konania mali úspech len v časti predmetu konania. Keďže účastníci konania mali úspech len v časti predmetu konania, je opodstatnené rozhodnúť tak, že každý z nich znáša svoje vlastné trovy konania.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (prvá komora) rozhodol a vyhlásil:

1. Francúzska republika si

- **podriadením vydania povolenia umeleckej agentúre so sídlom v inom členskom štáte potrebám zamestnávania umelcov a**

- **uplatnením právnej domnienky zamestnania na umelca, ktorý má postavenie poskytovateľa služieb so sídlom vo svojom členskom štáte, odkiaľ obvykle poskytuje podobné služby**

nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článku 49 ES.

2. V zostávajúcej časti sa žaloba zamieta.

3. Komisia Európskych spoločností a Francúzska republika znášajú svoje vlastné trovy konania.

Podpisy